

MAŽIAU TARŠI

LOGISTIKA

REKOMENDACIJOS
ŽALIOSIOS POLITIKOS
PRIEMONIŲ TAIKYMUI

MAŽIAU TARŠI LOGISTIKA

PROJEKTO INFORMACIJA

Šio projekto tikslas – pagerinti transporto sektoriaus, kaip vieno didžiausių šiltnamio dujų šaltinių, efektyvumą ir ekologinį tvarumą per mažuose ir vidutinio dydžio pietų Baltijos regiono miestuose diegiamus mažą anglies dioksido kiekį išskiriančios logistikos sprendimus. Žaliosios politikos instrumentai atlieka svarbų vaidmenį tvaryti ir ilgalaikių aplinkai draugiškų logistikos sprendimų įgyvendinime ir įtvirtinime.

KAS YRA ŽALIOSIOS POLITIKOS PRIEMONĖS?

Žaliosios politikos priemonės – tai viešojo sektoriaus intervencijos būdai, kuriais siekiama gerinti aplinkos būklę. Kadangi nei viena individuali politikos priemonė negali išspręsti visų aplinkosaugos problemų, šių priemonių spektras ir mastas yra platus: nuo įprasto, tradicinio reguliavimo teisės aktais, rinkos reguliavimo metodų iki planavimo grįstų instrumentų ir savanoriškai priimtųjų įsipareigojimų skatinimo. Pasitelkdamas teisės aktus vyriausybės tiesiogiai daro įtaką industrijai ar jos šakai, nurodydamos naudoti tam tikras technologijas ar pa-

siekti tam tikrą rezultatą. Rinka pagrįsti metodai ir pasakatos naudoja ekonominius svetus tam, kad būtų subalansuoti, sumažinti ar visai panaikinti neigiamą įtaką aplinkai darantys reiškiniai. Tuo tarpu planinės priemonės daugiausiai apima veiksmus, kuriais siekiama padidinti alternatyvų patrauklumą. Savanorišką įsipareigojimų priėmimą skatinantys metodai remiasi informacinėmis bei sąmoningumą keliančiomis kampanijomis, o taip pat ir ženklavimo įvedimu. Didžiausias efektyvumas pasiekiamas darniai sujungus visas šias priemones.

Tradicinis reguliavimas teisės aktais:

Standartų nustatymas

Draudimų įvedimas

Rinkos reguliavimo metodai:

Tarifai

Mokesčiai arba apmokestinimas

Aplinkosauginės subsidijos

Prekyba leidimais

Mokestinės lengvatos

Planavimo priemonės:

Demonstraciniai ir bandomieji projektai

Parama moksliniams tyrimams ir plėtrai

Savanoriško įsipareigojimo priėmimo skatinimas:

Ženklinimas

Sąmoningumo ugdymas

ŽALIOSIOS POLITIKOS PRIEMONĖS

ŠVEDIJOJE, LIETUVOJE, LENKIJOJE IR VOKIETIJOJE

Tradicinis reguliavimas teisės aktais	Rinkos reguliavimo priemonės				Planavimo priemonės	Savanoriški susitarimai	
<p>Standartų nustatymas</p> <p>Baudos už kokybės standartų neatitinkančių degalų gamybą, laikymą, transportavimą ir platinimą</p> <p>Minimalios biodegalų dalies bendrame kuro suvartojime užtikrinimas ir geresnių sąlygų sudarymas alternatyvių degalų prieinamumui didinti</p> <p>Aplinkosauginės zonos, kuriose privaloma naudoti tik tam tikro „Euro“ standarto ir/ar tipo degalus</p> <p>Ribojamas krovinių pristatymo laikas ne elektriniu transportu</p> <p>Draudimai</p> <p>Draudžiamos dyzelinu varomos transporto priemonės</p>	<p>Mokesčiai</p> <p>Akcizo mokesčių išimtis ar mokestinės lengvatos elektriniams automobiliams</p> <p>Akcizo mokesčių išimtis hibridiniams automobiliams</p> <p>Akcizo mokesčių išimtis ar mokestinės lengvatos biodegalams</p> <p>Energijos mokestis degalams</p> <p>Anglies dvideginio emisijų mokestis degalams</p> <p>Sieros mokestis degalams</p> <p>Degalų ir automobilių apmokestinimas</p> <p>Aplinkos taršos mokesčiai</p>	<p>Tarifai</p> <p>Tarifų sistema pagal gamtinių išteklių išnaudojimą (už į orą patekusius medžiagų kiekius)</p> <p>Spūsčių tarifai didesniems miestams</p> <p>Aplinkosauginės subsidijos</p> <p>Subsidijos elektriniams dviračiams</p> <p>Mobilumo programų elektrinėms transporto priemonėms finansavimas</p> <p>Subsidijos elektromobilių krovimo stotelių namuose įrengimui</p> <p>Premijos už tvarius urbanistinės aplinkos sprendimus</p>	<p>Prekyba taršos leidimais</p> <p>Prekybos apyvartiniais šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo taršos leidimais sistema</p> <p>Lengvatos</p> <p>Bonus-malus (priemokų-nuolaidų) sistema elektromobilių pardavimams skatinti</p> <p>Elektromobilių atleidimas nuo parkavimo mokesčių ar jų sumažinimas</p> <p>Parkavimo vietų viešose erdvėse rezervavimas elektromobiliams</p> <p>Elektromobilių atleidimas nuo tam tikrų eismo apribojimo schemų</p>	<p>Free charging for electric vehicles at public charging stations</p> <p>Lengvatos biodegalų gamybai</p> <p>Lengvatos elektra grįsto kuro tiekimui ir vartojimui</p> <p>Leidimas elektromobiliams naudotis eismo juosta, skirta viešajam transportui</p> <p>Palankesni ilgalaikio turto nuvertėjimo nurašymo normatyvai elektromobilius naudojančioms kompanijoms</p> <p>Didžiausios naudos aplinkai kriterijaus taikymas prioritizuojant paramos skyrimą</p>	<p>Demonstraciniai ir bandomieji projektai</p> <p>Krovinių dviračių testavimas kartu su įmonėmis</p> <p>Parama moksliniams tyrimams ir plėtrai</p> <p>Mokslinis krovinių dviračių priimtumo vartotojams, įdiegimo ir įtakos aplinkai įvertinimas</p>	<p>Ženklinimas</p> <p>Žaliojo (aplinkai draugiškesnio) transporto ženklinimas</p> <p>Sąmoningumo kėlimas</p> <p>Šiltnamio efektą sukeliančių dujų registras</p> <p>Ekologiško vairavimo gidas krovinių transporto priemonių vairuotojams</p>	<p>Švietimas apie komercinio krovinių dviračių naudojimo galimybes</p> <p>Europos klimato iniciatyva (skatinamas transvalstybinis dialogas, apsikeitimas patirtimi ir žiniomis, gebėjimų kūrimas ir tinklų vystymas)</p>

KAS LEMIA ŽALIOSIOS POLITIKOS INSTRUMENTŲ EFEKTYVUMĄ?

Tam, kad būtų užtikrintas konkretaus aplinkosauginės politikos instrumento ilgalaikis efektyvumas ir tvarumas, turi būti subalansuotas tiek ekologinis, tiek ekonominis efektyvumas. Be to, turi būti apsvarstytas ir priemonės teisėtumas bei priimtumas. Šiuo atveju reikia įvertinti ne tik įstatyminių pagrindą, bet ir tai, ar priemonę priims visuomenė. Dėl šios priežasties geriausia visų pirma išanalizuoti viešąją nuomonę ir tik tada imtis politinių sprendimų arba suderinti valstybines ar rinkos priemones su savanoriškai priimamais įsipareigojimais ar susitarimais. Siekiant išvystyti efektyvią strategiją, reikia suderinti rinkos svetus

su tiesioginiu valdžios įsikišimu. Tikslas – visuomet pasiekti sklandų perėjimą nuo įstatymų išleidimo iki įgyvendinimo ir, galiausiai, visuomenės priėmimo. Nors tarptautinis konkurencingumas ir yra svarbus kriterijus, būtina imtis priemonių, kurios yra orientuotos į regionus ir gali padėti sumažinti augančių atskirtį tarp miesto ir kaimo.

Apibendrinant, žaliosios politikos priemonės turėtų būti dalimi aplinkosauginių sprendimų, integruotų į bendrąją politiką taip, kad skatintų tvarumą ir aplinkosauginius standartus atitinkančių mąstyseną visuose sektoriuose.

REKOMENDACIJOS TAIKANT ŽALIOSIOS POLITIKOS PRIEMONES

1

Svarbu pripažinti tradicinių reguliacinių metodų – tokių kaip eismo apribojimai, aplinkosauginių zonų kūrimas ir pristatymo laiko ribojimai – reikšmę (Lietuva, Lenkija)

2

Atleidimas nuo mokesčių ar jų sumažinimas ne tik skatina ekologiškų technologijų prigijimą, bet ir ugdo tvarų elgesį, o tokie skatinamieji metodai veikia geriau, kai neturi neigiamo draudimų prieskonio (Lietuva, Švedija)

3

Visos planavimo priemonės turi veikti ranka rankon, ypač planų, apimančių transportą, logistiką, miestų planavimą, humanistinę ekologiją ir aplinkosauginį planavimą, integravimas (Visos šalys)

4

Savanoriški susitarimai, ypač sąmoningumo kėlimo kampanijos, yra nepamainomos didinant visuomenės imlumą inovacijoms ir tvarumo suvokimą. To svarbą turi suprasti ir įstatymų leidėjai (Lenkija, Lietuva, Švedija)

APIE PROJEKTO „LOW CARBON LOGISTICS“ KOORDINATORIŲ LIETUVOJE

Žaliosios politikos institutas yra nevyriausybinė organizacija, veikianti nuo 2011 metų. Ši žaliųjų idėjų kalvė (angl. think-tank) skleidžia žaliosios politikos idėjas, vykdydama aplinkosaugos ir ekologinio švietimo veiklas, bei įgyvendindama tarptautinio, nacionalinio ir savivaldos lygmens projektus.

Instituto komanda dirba nagrinėdama klimato kaitos, žiedinės ekonomikos, atsakingo atliekų tvarkymo, atsinaujinančios energetikos, energijos efektyvumo, mažiau taršaus transporto ir logistikos, atsakingo vartojimo temas. Institutas teikia įrodymais grįstus siūlymus, kaip praktiškai spręsti kylančius iššūkius ir advokatauja už siūlymų perkėlimą į politinį lygmenį. Dėl šių priežasčių organizacija palaiko glaudžius ryšius su sprendimų priėmėjais (parlamente, ministerijose, savivaldoje), nevyriausybinėmis organizacijomis ir aukščiausius aplinkosaugos standartus atitinkančiomis įmonėmis.

Bendradabiauokimė!

Žaliosios politikos institutas

info@zaliojipolitika.lt www.zaliojipolitika.lt

LEIDIMO INFORMACIJA

Projektas „Low Carbon Logistics“

Projekto vadovė – Torun Israelsson
torun.israelsson@energikontorsydost.se
www.energikontorsydost.se

www.lcl-project.eu

SEKITE MUS

facebook.com/Low-Carbon-Logistics-687307604787322/

[#lowcarbonlogistics](https://twitter.com/lowcarbonlogistics)

REDAKTORIAI

Clara Burzlaff
Sophie Werdin

DIZAINERIS

Dennis Nill

NUOTRAUKŲ ŠALTINIAI

stock.adobe.com (titulinis puslapis, 4 psl. dešinėje)
Pixabay.com (1 psl., 4 psl. kairėje ir centre)
KOMOB (5 psl.)
Hermes/Mercedes-Benz Vans (6 psl.)

Už šios brošiūros turinį atsako jos rengėjai. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos, Baltijos jūros pietų regionotarpatybinio bendradarbiavimo INTERREG programos Vykdomojo ar Jungtinio Sekretoriato nuomonę.